

ANALÝZA

15. 5. 2024

Výdaje na zdravotní péči v Česku v roce 2022

Po covidových letech se růst výdajů na zdravotní péči zpomalil, přesto se v roce 2022 výdaje blížily hranici 600 mld. Kč.

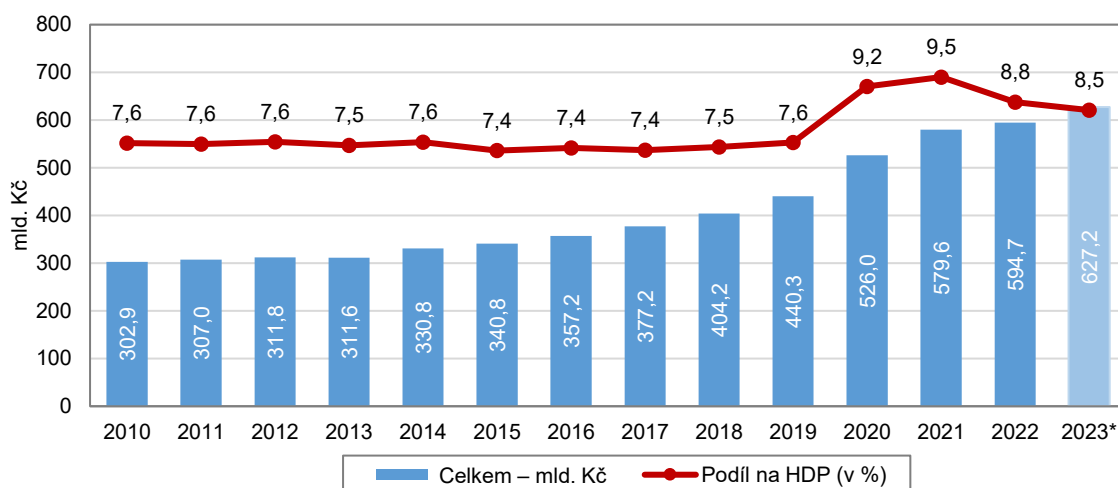
Celkové výdaje na zdravotní péči v Česku dosáhly v roce 2022 částky 594,7 mld. Kč. Meziročně se tak zvýšily o 15 mld. Kč, což představovalo nárůst o 2,6 %. Jedná se tak o nejnižší meziroční nárůst výdajů od roku 2015. Pro porovnání, v roce 2020 se výdaje zvýšily o 19,5 % a v roce 2021 o 10,2 %. Od roku 2010 do roku 2022 se výdaje na zdravotní péči téměř zdvojnásobily.

Nově jsou k dispozici i předběžné údaje za rok 2023. Odhadované výdaje na zdravotní péči v roce 2023 jsou stanoveny na 627,2 mld. Kč.

Předkládané údaje o výdajích na zdravotní péči v Česku budou revidovány v průběhu letních měsíců 2024 v souvislosti s plánovanou revizí národních účtů, která dle předpokladů ovlivní výši výdajů domácností a neziskových institucí na zdravotní péči. Revidované výsledky budou zveřejněny na podzim v publikaci „Výsledky zdravotnických účtů v Česku v letech 2010–2022“. Součástí publikace budou také podrobnější analýzy výdajů zdravotních pojišťoven i podle jednotlivých skupin diagnóz MKN-10 a rovněž mezinárodní srovnání.

Oproti rokům 2020 a 2021, které byly ovlivněny pandemií onemocnění covid-19, klesl podíl výdajů na zdravotnictví na HDP v roce 2022 na hodnotu 8,8 %. Pro rok 2023 se předpokládá, že tento ukazatel poklesne na úroveň 8,5 %. Stále ale půjde o hodnotu o procentní bod vyšší než v předcovidových letech, kdy se hodnota výdajů vynaložených na zdravotní péči vztahovaná k HDP pohybovala kolem 7,5 %.

Graf č. 1: Výdaje na zdravotní péči v Česku, 2010–2023

* Předběžný odhad.

Zdroj: ČSÚ 2024

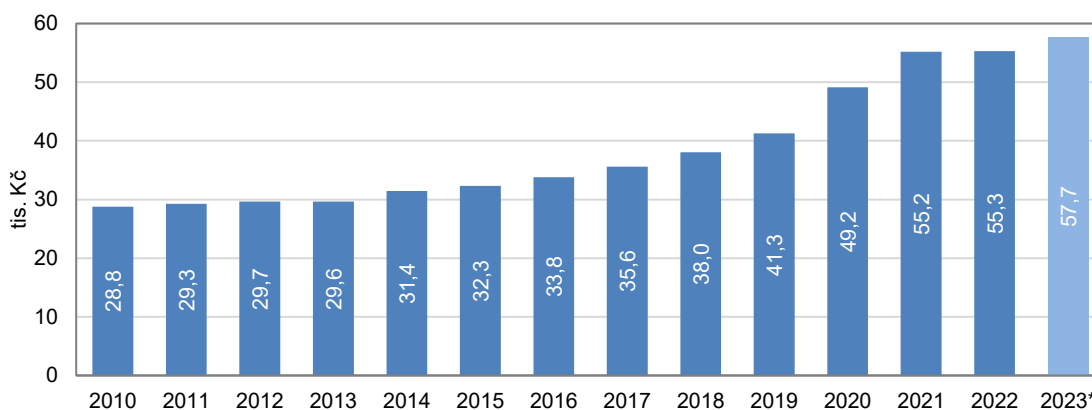
Oddělení informačních služeb – ústředí

Informace o inflaci, HDP, obyvatelstvu, průměrných mzdách a mnohé další najdete na stránkách Českého statistického úřadu: www.czso.cz | tel.: 274 052 304, e-mail: infoservis@czso.cz

ANALÝZA

V roce 2022 činily výdaje na zdravotní péči na 1 obyvatele v průměru 55 275 Kč. Meziročně vzrostly pouze o 75 Kč. V letech 2020 a 2021, kdy se nárůsty průměrných výdajů na obyvatele pohybovaly v řádech tisíců, se jedná o opravdu zanedbatelný nárůst, který je opět nejnižší od roku 2015. Pro srovnání, v roce 2010 činily průměrné výdaje na zdravotní péči na jednoho obyvatele Česka 28 802 Kč.

Graf č. 2: Průměrné výdaje na zdravotní péči na jednoho obyvatele v Česku v tis. Kč, 2010–2023

* Předběžný odhad.

Zdroj: ČSÚ 2024

V roce 2022 šlo z veřejných zdrojů na zdraví více než 500 mld.

Výdaje z veřejných zdrojů (tj. výdaje ze státního rozpočtu, rozpočtů krajů a obcí a výdaje zdravotních pojišťoven) vzrostly v roce 2022 o 6,5 mld. Kč na hodnotu 507,4 mld. Kč. Došlo však k výraznému snížení výdajů ze státního rozpočtu a rozpočtů krajů a obcí, dohromady o 8,7 mld. Kč méně. Pokles je způsoben především nižšími výdaji na lůžkovou léčebnou péči. Nicméně výše výdajů ze státního rozpočtu a krajských rozpočtů stále velmi výrazně převyšuje hodnoty let předpandemických. Naopak výdaje zdravotních pojišťoven meziročně stouply o 15,2 mld. Kč (o 3,7 %) a to i přesto, že u některých druhů péče došlo k poklesu výdajů (např. u programů pro včasné odhalení nemoci). Výdaje z veřejných zdrojů tak vzrostly celkově pouze o 1,3 %, což představuje nejnižší nárůst od roku 2013.

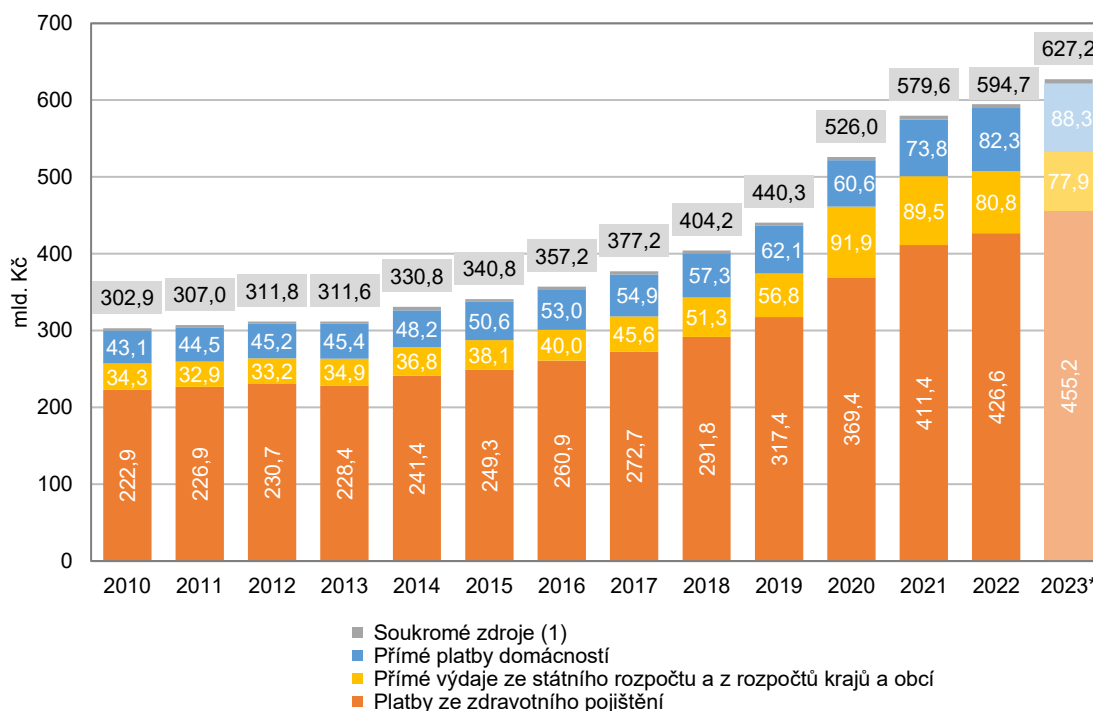
Výdaje ze soukromých zdrojů, kam se řadí výdaje na zahraniční cestovní přípojištění, výdaje podniků na preventivní péči a výdaje neziskových institucí se mezi roky 2021 a 2022 nikterak výrazně nezměnily. Vzrostly o 0,4 %, přičemž růst byl způsoben opětovným zvýšením zájmu o cestování a tedy i výdaji na zahraniční zdravotní přípojištění. Nárůst byl více než stoprocentní a výdaje tak dosáhly stejných hodnot jako před pandemií.

O 11,6 % pak vzrostly výdaje domácností na zdravotní péči. Ty se zvýšily ze 73,8 mld. Kč na 82,3 mld. Kč v roce 2022. Nejvíce si domácnosti v roce 2022 připlatily z vlastních kapes za léky a to jak volně prodejné, tak doplátky za léky na předpis (dohromady bezmála 37 mld. Kč) a stomatologickou péči (téměř 18 mld. Kč). Od roku 2010 došlo k nárůstu výdajů domácností o 39 mld. Kč.

ANALÝZA

Jak už bylo výše zmíněno, pro rok 2023 jsou předpokládány výdaje na zdravotní péči ve výši 627,2 mld. Kč. Přičemž se odhaduje, že výdaje z veřejných zdrojů přesáhnou částku 533 mld. Kč, výdaje ze soukromých zdrojů dosáhnou 5,8 mld. Kč a výdaje domácností se zvýší na 88 mld. Kč.

Graf č. 3: Výdaje na zdravotní péči v Česku podle hlavních zdrojů financování, 2010–2023

(1) Zahrnuje výdaje neziskových organizací, dobrovolné zdravotní pojištění a závodní preventivní péči.
* Předběžný odhad.

Zdroj: ČSÚ 2024

Nejvíce peněz šlo v roce 2022 na léčebnou péči a na léky

Z hlediska druhu poskytnuté péče bylo v roce 2022, stejně jako v jiných letech, vydáno nejvíce na léčebnou péči a to více než 318 mld. Kč. Náklady na tento druh péče se meziročně zvýšily o 20 mld. Kč. Zastoupení výdajů na lůžkovou a ambulantní péči bylo v roce 2022 poměrně rovnoměrné. Zhruba polovina výdajů připadala na lůžkovou léčebnou péči, druhá polovina pak na péči ambulantní. Toto rozložení bylo typické i pro období před rokem 2020, kdy nebyly zaznamenávány výraznější rozdíly mezi výdaji za lůžkovou a ambulantní péči. V obou pandemických letech ale výdaje na lůžkovou péči výrazně převyšovaly výdaje na péči ambulantní. V roce 2020 to bylo o 27 mld. Kč, v roce 2021 pak o 20 mld. Kč. Což bylo způsobeno zejména bonifikacemi za covidové pacienty a mimořádnými odměnami pro zdravotníky pracující v lůžkové péči.

Další tradičně výrazná částka z hlediska druhu poskytované péče byla v roce 2022 vynaložena na léky a zdravotnické prostředky. Jednalo se o částku 98,2 mld. Kč, která tvořila 17 %

Oddělení informačních služeb – ústředí

ANALÝZA

z celkových výdajů na zdravotní péči. Přestože absolutně výdaje na léky každoročně rostou, podíl výdajů na léky na celkových výdajích na zdravotní péči klesá.

Na péči v nemocnicích připadá téměř polovina všech výdajů na zdravotní péči

V roce 2022 bylo vydáno za zdravotní péči v nemocnicích 274,7 mld. Kč. Meziročně se výdaje zvýšily o bezmála 12 mld. Kč, přesto se jedná o nárůst nejnižší od roku 2017. V letech 2020 a 2021 totiž došlo k meziročním nárůstům ve výši 45 a 24 mld. Kč. Zde je opět nutné zmínit, že tyto roky byly ovlivněny mimořádnými covidovými výdaji (bonifikace nákladů za hospitalizované pacienty s diagnózou covid-19). Podíl výdajů na péči v nemocnicích na celkových výdajích plynule mírně rostl. V roce 2010 tvořily výdaje na péči v nemocnicích 43,1 %, v roce 2022 to bylo již více než 46 % z celkových výdajů na zdravotnictví. Celkem 46,4 mld. Kč pak bylo v roce 2022 vynaloženo na péči v zařízeních dlouhodobé péče. Celkové výdaje na péči u ambulantních poskytovatelů převýšily v roce 2022 částku 134 mld. Kč. Meziročně se zvýšily o více než 10 mld. Kč. Jedná se nejvyšší nárůst za sledované období od roku 2010, pokud pomineme covidové roky 2020 a 2021.

Tab. č. 1: Výdaje na zdravotní péči v Česku, 2010–2023 – základní ukazatele

Rok	Absolutně – v běžných cenách			Základní poměrové ukazatele	
	Celkem v mld. Kč	meziroční změny		podíl na HDP (v %)	na 1 obyvatele (v Kč)
		v mld. Kč	v %		
2010	302,9	.	.	7,6	28 802
2011	307,0	4,1	1,4	7,6	29 250
2012	311,8	4,7	1,5	7,6	29 665
2013	311,6	-0,2	-0,1	7,5	29 645
2014	330,8	19,2	6,2	7,6	31 433
2015	340,8	10,0	3,0	7,4	32 329
2016	357,2	16,3	4,8	7,4	33 804
2017	377,2	20,1	5,6	7,4	35 621
2018	404,2	27,0	7,2	7,5	38 038
2019	440,3	36,1	8,9	7,6	41 272
2020	526,0	85,7	19,5	9,2	49 160
2021	579,6	53,6	10,2	9,5	55 200
2022	594,7	15,1	2,6	8,8	55 275
2023*	627,2	32,5	5,5	8,5	57 656

*Předběžný odhad.

Zdroj: ČSÚ 2024

ANALÝZA

Tab. č.2: Výdaje na zdravotní péči v Česku podle zdroje financování v mld. Kč, 2010–2023

Zdroj financování (HF)	2010	2012	2014	2016	2018	2019	2020	2021	2022	2023*
1 Veřejné zdroje	257,2	263,8	278,3	300,9	343,1	374,2	461,3	500,9	507,4	533,1
1.1 Veřejné rozpočty	34,3	33,2	36,8	40,0	51,3	56,8	91,9	89,5	80,8	77,9
1.1.1 Státní rozpočet	27,5	27,1	30,6	33,4	42,8	47,6	78,9	78,1	70,7	65,3
1.1.2 Krajské a obecní rozpočty	6,8	6,1	6,3	6,6	8,4	9,2	13,0	11,4	10,1	12,6
1.2 Zdravotní pojišťovny	222,9	230,7	241,4	260,9	291,8	317,4	369,4	411,4	426,6	455,2
2 Soukromé zdroje	2,7	2,8	4,3	3,3	3,8	4,1	4,0	5,0	5,0	5,8
2.1 Dobrovolné zdravotní pojištění	0,4	0,5	0,5	0,5	0,6	0,7	0,5	0,3	0,7	0,9
2.2 Neziskové organizace	1,3	1,4	1,4	1,6	2,0	2,1	2,2	2,3	2,3	2,7
2.3 Závodní preventivní péče	0,9	0,9	2,4	1,3	1,2	1,3	1,3	2,3	2,0	2,2
3 Domácnosti	43,1	45,2	48,2	53,0	57,3	62,1	60,6	73,8	82,3	88,3
Celkem	302,9	311,8	330,8	357,2	404,2	440,3	526,0	579,6	594,7	627,2

*Předběžný odhad

Zdroj: ČSÚ 2024

Tab. č. 3: Výdaje na zdravotní péči v Česku podle druhu péče v mld. Kč, 2010–2022

Druh zdravotní péče (HC)	2010	2012	2014	2016	2018	2019	2020	2021	2022
1. Léčebná péče	152,6	155,9	169,3	184,0	208,5	228,0	279,2	298,2	318,3
2. Rehabilitační péče	13,0	14,5	15,7	17,4	20,7	23,5	22,8	24,3	28,3
3. Dlouhodobá zdravotní péče	34,5	35,3	38,6	43,0	53,5	59,0	67,2	73,4	76,0
4. Doplnkové služby ¹⁾	15,0	15,6	16,5	17,9	20,5	22,3	27,9	26,4	26,7
5. Léky a zdravotnické prostředky	68,0	70,7	69,0	73,1	76,1	80,2	91,2	91,4	98,2
6. Preventivní péče	8,2	8,5	10,5	10,1	11,8	12,6	19,6	47,1	29,5
7. Správa systému zdravotní péče	8,6	8,6	8,6	8,6	9,2	10,0	10,8	11,7	11,9
9. Ostatní nebo jinde nezařazené	3,0	2,6	2,7	3,0	4,1	4,8	7,4	7,2	5,8
Celkem	302,9	311,8	330,8	357,2	404,2	440,3	526,0	579,6	594,7

¹⁾ Zahnuje laboratorní služby, zobrazovací metody a dopravu pacientů.

Zdroj: ČSÚ 2024

ANALÝZA

Tab. č. 4: Výdaje na zdravotní péči v Česku podle typu poskytovatele v mld. Kč, 2010–2022

Typ poskytovatele zdravotní péče (HP)	2010	2012	2014	2016	2018	2019	2020	2021	2022
1. Nemocnice	130,4	135,1	144,4	156,4	179,3	195,3	239,2	262,8	274,7
2. Lůžková zařízení dlouhodobé péče	19,8	20,2	22,4	25,3	32,5	36,0	41,9	45,1	46,4
3. Poskyvatelé ambulantní péče	66,1	67,5	73,5	80,4	89,4	98,0	108,8	123,8	134,4
4. Poskyvatelé doplňkových služeb ¹⁾	11,4	11,9	12,5	13,6	15,7	17,0	22,4	25,5	23,4
5. Lékárny a výdejny PZT ²⁾	56,3	58,4	57,2	60,9	63,1	67,2	71,3	77,7	72,6
6. Poskyvatelé preventivní péče	1,6	1,6	3,2	2,1	2,3	2,3	2,7	3,7	3,2
7. Poskyvatelé správy a financování zdravotnictví	8,6	8,6	8,6	8,6	9,2	10,0	10,8	11,7	11,9
8. Ostatní organizace ³⁾	4,1	4,2	4,6	5,1	6,6	7,3	8,5	9,5	9,6
9. Zahraniční poskyvatelé ⁴⁾	0,4	0,5	0,5	0,5	0,6	0,7	0,5	0,3	0,7
0. Ostatní a jinde nezařazené	4,1	3,8	4,0	4,4	5,5	6,7	19,9	19,6	17,9
Celkem	302,9	311,8	330,8	357,2	404,2	440,3	526,0	579,6	594,7

¹⁾ Jedná se poskytovatele dopravních služeb a laboratoře.

²⁾ PZT = prostředky zdravotnické techniky

³⁾ Organizace, které poskytují zdravotní péči jako sekundární činnost (např. pečovatelská služba, osobní asistence a denní stacionáře).

⁴⁾ Péče poskytnutá v zahraničí rezidentům (například v rámci dovolené, služební cesty, apod.).

Zdroj: ČSÚ 2024

Autor

Nikola Čermáková

Romana Lojková

Odbor statistik rozvoje společnosti

E-mail: nikola.cermakova@czso.cz

romana.lojkova@czso.cz